

Rapport veiledningsprosjekt 2016
Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering
Rehabiliteringsklinikken

Bakgrunn for prosjektet

Avd. for fysikalsk medisin og rehabilitering i Helse Nord- Trøndelag har en lovpålagt veiledningsplikt overfor primærhelsetjenesten.

I forhold til å kunne innfri denne plikten ønsker avdelingen å bli mer konkret på hva avdelingen kan bidra med. Vi har hatt lite kunnskap om hvilke tema kommunene ønsker veiledning i og hvordan veiledning kan gjennomføres på en god måte.

Avdelingen ønsker å presisere at vi selv gjennom kontakten med kommunene opplagt vil høste nyttig erfaringer slik at utbyttet vil være gjensidig.

Hvis interesse for lovverket, se link SPESIALISTHELSETJENESTENS VEILEDNINGSPLIKT
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/HOD/Hoeringer_KTA/Dokumenter/rundskriv_I-3_2013.pdf

I tillegg har vi TJENESTEAVTALENE som regulerer det samarbeidet vi er forpliktet på i forhold til kommunene. Disse er juridisk bindende.

<https://hnt.no/helsefaglig/samhandling/samarbeidsavtalen-og-tjenesteavtalene>

Innhenting av informasjon

Dette ble gjort på følgende måte:

- Det ville ikke være gjennomførbart å ha en inngående samtale med alle kommuner. Vi valgte derfor å innhente informasjon fra en stor og en liten kommune i Nord– Trøndelag. Vi valgte å spørre Namdalseid og Verdal kommune. De sa seg positive til å diskutere sine behov og drøfte hvordan veiledning best kunne gjennomføres.
- Deltakelse på dialogmøte mellom kommunene i Inn-Trøndelag og Helse Nord-Trøndelag.
- Informasjon og diskusjon på allmennlegemøte i Levanger.
- Deltakelse på samarbeidsmøte på Stiklestad mellom leger og fysioterapeuter fra Levanger, Verdal og Frosta.
- Møte på Stokkmoen fysioterapi, Stjørdal. Mest sentrale var manuellterapeutene Lars Furan og Torgrim Tønne fra Trondheim. De driver en studie vedrørende samarbeid mellom leger og fysioterapeuter, vurderer fornøydhet hos pasienten og reduksjon av sykemeldinger og antall henvisninger til 2. linjetjenesten. Til stede var også fysioterapeut Stig Salberg, Mona Leth Olsen og Lene Trones og avdelingsleder ergo- og fysioterapi ved sykehuset Levanger fysioterapeut Kjersti Gustad.
- Møte 15/6 med praksiskonsulentene i Nord – Trøndelag; Bergljot Kolkmeier, Børge Winther og Svenn Morten Iversen samt fagsjef Paul Georg Skogen og samhandlingssjef Olav Bremnes.
- Uformelle samtaler med en rekke leger og annet helsepersonell.

Deltakere i prosjektet

Helse Nord Trøndelag, avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering, Sykehuset Levanger.

- Overlege og prosjektleder Helge Hartmann
- Avdelingsleder Nancy Haugan
- Rådgiver Samhandlingsavdelingen Helse Nord Trøndelag HF, Tone Skrove Haugan

Samarbeidspartnere i prosjektet

Namdalseid kommune:

- Sektorleder Helse og omsorg Tore Brønstad
- Kommunefysioterapeut Sven Ulrik Hansen
- Enhetsleder helse og familie Endre Mølsleth
- Kommunelege Anita Carlsen

Verdal kommune:

- Kommuneoverlege Verdal og Levanger kommuner Ragnhild Aunsmo.
- Fastlege Verdal kommune Guri Holmvik
- Samhandlingskoordinator Innherred samkommune og Frosta kommune Anne Grete Wold
- Leder hjemmetjenesten Verdal kommune Gunn Wolden

Fagrådet ved avd. for fysikalsk medisin og rehabilitering, Sykehuset Levanger, 13/5 og 11/6.

Framkomne forslag til veiledningstema.

I kursiv etter de enkelte punkt nevnes tiltak slik vi ser de best kan gjennomføres.

Representanter fra kommunene kan ha forskjellige vurderinger. Her nevnes det det var størst enighet om. Selvsagt vil en veiledning gi rom for individuell tilpasning.

- 1. Hospitering/veiledning.** Ønske om at dette gjøres gjensidig. Bør ikke legges opp for stort, kanskje nok med 1-3 dager. Nyttigst hvis det kan gjøres i tilknytning til kommunens pasienter. Viktig med et klart mål for hospiteringen.
*Tiltak: Det vil ofte være fornuftig med 2 personer fra samme kommune.
Kontakt avdelingssykepleier Kristin Eggen tlf 74 09 80 84 for avtale.*
- 2. Logopedi.** Kommunene synes rimelig bra dekket med logoped, men det er behov for veiledning i sykehjem, både på gruppe- og individnivå. Takling av afasiproblematikken fungerer i hovedsak for Namdalseid, men ønske om smertekart for akutte hendelser som f. eks brystmerter. Dysfagi antatt å være et større problem.
*Tiltak: Logoped tilknyttet kommunen benyttes primært. Det arrangeres en del kurs om dysfagi, her er link til et nettkurs
<https://laeringsportalen.helse-sorost.no/mohiverepository/content/04fc71d1-06d3-41cb-baf4-4922e0d54e20/course/asset/main.html>*

Hvis fortsatt problemer kan avd. for fysikalsk medisin og rehabilitering ved

avdelingsleder Nancy Haugan kontaktes 74098935.
Geriatrisk avdeling Sykehuset Namsos har kompetanse og kan også konsulteres.

3. Mer info om avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering.

Tiltak: <https://hnt.no/avdelinger/rehabiliteringsklinikken/fysikalsk-medisin-og-rehabilitering>

4. Ønske om mer felles kursing med fysioterapeuter fra 1. og 2. linjetjenesten.

Tiltak: Årlige felleskurs ligger allerede i strategidokumentet for avd for ergo- og fysioterapi ved Sykehuset Levanger. Sykehuset Namsos har for tiden ikke planer om kurs.

Beskjed om kurs sendes kommunene. De må så spre informasjonen videre til sine fysioterapeuter, inklusive de selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter.

Vi ser også for oss felles kurs for leger og fysioterapeuter i f.eks. skulderlidelser. Kurs om revmatiske sykdommer er allerede drøftet. Viktig at kommunene kommer med innspill, formidles til avdelingsleder for fysio- og ergoterapi ved sykehuset Levanger Kjersti Gustad 74098026.

Relevante kurs for både 1. og 2.linjetjenesten meldes til samhandlingsavdelingen Helse Nord Trøndelag HF ved Tone S. Haugan tone.haugan2@hnt.no som legger de ut på felles samhandlingside <https://hnt.no/helsefaaglig/samhandling>

5. Informasjon om hvilke lidelser som bør behandles i hhv 1. og 2. linjetjenesten.

Tiltak: Anbefaler bruk av NEL (Norsk elektronisk legehåndbok).

<http://legehandboka.no> Denne har anbefalinger om dette på slutten av de fleste sykdomsamtaler under «Tiltak og Råd».

6. Gruppevirksomhet. Klart ønske om dette. Det oppleves stort behov for mer gruppevirksomhet i 1. linje. Det var ønske om veiledning i hvordan grupper skal drives. Videre ønske om grupper innen følgende felt

a) Kognitive mestringsgrupper for kroniske smertetilstander

Tung og stor gruppe som primært har kontakt med fastlegene og fysioterapeutene.

Tiltak: Kognitive kurs for helsepersonell anbefales.

Mestringsgrupper drives i dag ved vår avdeling.

Interessert helsepersonell inviteres til delta på 2-3 samlinger i løpet av et kurs. Kurset består av 7 samlinger, à 2 timer én dag ukentlig, henvendelse sekretær tlf. 74 09 89 39.

b) Parkinsongrupper evt kombinert med andre nevrologiske sykdommer. I små kommuner avhengig av samarbeid kommuner i mellom.

Tiltak: Potensielle gruppeledere kan ta kontakt med senterleder Bente Oldren ved Kastvollen Rehabiliteringssenter 74 12 16 50. Der er det også mulig å hospitere. «Levanger kommune har lang erfaring med Parkinsongrupper. Avdelingsleder for Ergo- og fysioterapitjenesten for voksne, Lone Berre, kan kontaktes på telefon 95287197»..

c) **Artrosegrupper**

Tiltak: Nasjonalt drives «Aktiv A», et tiltak for artrose i vektbærende ledd.

Kommunene kan sende fysioterapeuter til et endags kurs.

Mere info: <http://aktivmedartrose.no/for-fysioterapeuter>

Flere fysioterapeuter i Nord Trøndelag har tatt denne utdanningen. Andre veiledningstiltak anses ikke nødvendig.

d) **Overvekt.** Kommunene opplever behov og ønske om å komme i gang med tiltak, oppleves viktig for å redusere metabolsk syndrom

Tiltak: De kommunale Frisklivscentralene har tilbud til denne pasientgruppen.

<https://ekstranett.helse-midt.no/Samhandling/hnt/tjenesteavtale10/Delte%20dokumenter/Oversikt%20Frisklivstilbud%20Nord-Trøndelag%20fylke.pdf>

7. **Kognitiv svikt** etter slag, traumatisk hjerneskade og ved nevrologiske lidelser.

Hvordan bedre ivareta disse pasientene?

Tiltak: Hospitering ved sykehuset. Helsepersonell fra vår avdeling kan etter avtale reise ut til kommuner i tilknytning til utskrivning. Vil da bistå med råd om tiltak i forhold til pasienten, men også med tanke på generalisering.

Kontakt avdelingspsykeleier Kristin Eggen tlf 74 09 80 84 for avtale.

8. **Kommunikasjon mellom 1. og 2. linjetjenesten.**» Noen av dagens utfordringer»

a) **Hvordan sendes informasjon fra 1. linjetjenesten om pasient som er i et behandlingsopplegg i 1. linje og skal til kontroll ved sykehuset?**

Usikkerhet om informasjon når fram.

Tiltak: Skriv/notater til sykehuset adresseres: «Postmottak og avdeling» ved aktuelle sykehus. Enten skrevet går elektronisk (p.t. bare leger) eller som brev, blir skrevet/notatet lagt i den elektroniske journalen (EPJ) og videresendt til kontrollerende lege evt. annet helsepersonell. Oftest vil sekretærene dessuten varsle legen.

b) **Pasientinformasjon fra sykehuset** sendes ofte bare til fastlegene og blir værende der, uten å deles med andre helsearbeidere som er involvert. Problemet gjelder i hovedsak andre avdelinger enn avd. for fys. med. og rehab i Helse Nord-Trøndelag.

Tiltak: Innskjerpe at epikrise sendes alle som er, eller vil bli involvert i oppfølging av pasienten (forutsetter pasientens samtykke). Om ikke epikrise mottas må sykehusavdelingen kontaktes. Vurder å skrive avvik.

<https://hnt.no/helsefaaglig/samhandling/samhandlingsavvik-og-forbedringsforslag> Kommunen har også et ansvar for å videreformidle informasjon internt.

c) **Manglende epikrise fra fysioterapeut til henvisende sykehuslege.**

Viser seg at epikriser til henvisende lege ved sykehuset ofte ikke sendes fra fysioterapeut etter avsluttet behandling. Årsak: Flere i 1. linjetjenesten opplever usikkerhet på om epikrisen når rette person.

Tiltak: Se punkt 8 a. Informasjonen kommer fram! Epikrise fra fysioterapeuten ønskes og skal sendes.

d) **Tidlig melding til kommunen** når komplekse pasienter legges inn. Beskrives i hovedsak å fungere godt, men kan svikte.

Tiltak: Påminnelse om dette ved avd. for fys. med. og rehab.

For mye av kommunikasjonsproblematikken synes Helsenettet å være et godt alternativ. Fagsjefen tar dette opp med Helse- og omsorgsdepartementet da høye kostnader hindrer mindre praksiser fra å benytte dette.

9. Inaktivitet på sykehjem. «Sengeliggerne og stuesitterne», hvordan få dem i gang?

Tiltak: Dette anses å være kommunens ansvar.

Andre forhold

- Viktig at sykehuset ikke tildeler/lover pasientene kommunale tjenester. Sykehuset skal melde behov, deretter er det kommunen som skal tildele.
Tiltak: Repeteres internt på avd for fysikalsk medisin og rehabilitering.
- Mange leger opplever at det kan være vanskelig å få tilstrekkelig tilgang til fysikalsk behandling pga manglende kapasitet. Varigheten av en del behandlingsløp bør vurderes redusert.
Tiltak: Løsningen ligger i primærhelsetjenesten. Viktig at lege og fysioterapeut diskuterer hvordan dette kan løses. Eks. avslutte en del langvarige behandlinger som ikke gir ønsket effekt tidligere, raskt gi 1-3 timer med instruksjon slik at pasienten kommer i gang med effektive tiltak.
- Plan for formidling av informasjonen om veiledning
 - Samhandlingskoordinator
 - Legeforamøter Namsos og Levanger
 - Legge rapporten ut på nettet under samhandling
 - Videokonferanse gjennomført med Namdalseid kommune
 - Fagsjef Helse Nord- Trøndelag Paul Georg Skogen
 - Informasjon til ASU

Tilbakemeldinger fra flere kommuner har vist at tilbud om veiledning verdsettes. Det er uttrykt ønske om veiledning også fra andre sykehusavdelinger.

Spesialisthelsetjenesten har et veiledningsansvar overfor 1.linjetjenesten som kan kontakte aktuelle sykehusavdelinger og be om veiledning.

Konklusjon

Helse Nord Trøndelag, avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering, Sykehuset Levanger, ønsker å bidra med veiledning i forhold til veiledningsplikten vi har. Kommunene har et ansvar for å videreformidle kunnskapen internt. I punktene ovenfor er nevnt en del aktuelle tema som er framkommet. Det er imidlertid av sentral betydning at helsearbeidere i kommunene ved behov fremmer veiledningsønsker utover de tema som er belyst i rapporten.

Nancy Haugan
Avdelingsleder
Avd for fysikalsk medisin og rehabilitering
Telefon 74098935
Nancy.Haugan@helse-nordtrondelag.no

Helge Hartmann
overlege og prosjektleder
Avd for fysikalsk medisin og rehabilitering
Telefon 74098939
HelgeMoritz.Hartmann@helse-nordtrondelag.no